

POSTANOWIENIE

10 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 10 października 2024 r. w Warszawie odwołania J. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w J.

od postanowienia Sądu Najwyższego z 17 stycznia 2024 r. wydanego w sprawie III CB 56/23

z wniosku J. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w J.

o zbadanie spełnienia przez SSN Jacka Grelę wymogów niezawisłości i bezstronności w sprawie II CSKP 2355/22

z powództwa Banku w W. spółki akcyjnej w W.

przeciwko J. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w J.

o zapłatę

I. Na podstawie art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej zwraca się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z następującymi pytaniami prawnymi:

A. Czy art. 19 ust. 1 akapit 2 Traktatu o Unii Europejskiej, interpretowany w świetle art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, należy rozumieć w ten sposób, że:

1) sądem niezależnym w rozumieniu prawa Unii jest wyłącznie sąd krajowy, którego sędzia jako kandydat na urząd sędziego został wybrany przez organ, którego większościowy skład tworzą sędziowie wybierani przez sędziów, mimo że organ taki w konsekwencji nie dysponuje wystarczającą i konieczną w świetle prawa państwa członkowskiego Unii dla konstytucyjnych organów władzy publicznej legitymacją demokratyczną, w

szczegółności, jeżeli pozostaje to w sprzeczności z zasadą państwa demokratycznego,

2) nie jest sądem niezależnym (w tym w sprawie objętej prawem Unii) sąd państwa członkowskiego Unii ostatniej instancji (Sąd Najwyższy), w składzie którego zasiada osoba, która:

a) została powołana w procedurze z udziałem konstytucyjnego kolegiального organu w procedurze nominacyjnej na urząd sędziego, jeżeli organ ten nie miał koniecznej w państwie demokratycznym oraz wymaganej przepisami prawa państwa członkowskiego Unii legitymacji demokratycznej;

b) jest członkiem stowarzyszenia zrzeszającego sędziów:

i) którego działalność z uwagi na jego cele statutowe (reprezentacja zawodowych i socjalnych interesów grupy zawodowej sędziów) należy ocenić jako prowadzącą do obejścia konstytucyjnego zakazu przynależności sędziego do związków zawodowych, a także jest oceniana przez organ stojący na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów jako typowa dla działalności partii politycznej,

ii) którego władze statutowe (ich członkowie) ściśle współpracują z władzą ustawodawczą i wykonawczą oraz podejmują działania w ramach struktur organizacyjnych tych władz, które należy ocenić jako zmierzające do podważenia statusu sędziów oraz sądów niezależnych od tych władz,

iii) co prowadzi do nałożenia na nią na mocy statutu stowarzyszenia obowiązku przestrzegania uchwał jego władz w sytuacji, gdy w szczególności oceny zawarte w tych uchwałach dotyczące statusu konstytucyjnych organów władzy państwa członkowskiego Unii, niezależności sądów oraz niezawisłości i nieusuwalności sędziów przesądzają o kierunku i kryteriach oceny w tym zakresie, mimo konieczności dokonania

każdorzazowo samodzielnej oceny przez sąd rozpoznający sprawę z udziałem tej osoby, a ponadto gdy oceny zawarte w uchwałach stowarzyszenia należy uznać za niezgodne z zasadą państwa demokratycznego oraz praworządności (legalizmu);

c) została powołana na urząd sędziego w oczywiście nietransparentnej i pozornej procedurze nominacyjnej bez wymaganego lub z zastosowaniem pozornego trybu odwoławczego, a także z naruszeniem standardu prawa dostępu obywateli państwa członkowskiego Unii do służby publicznej na jednakowych zasadach;

d) pozostaje osobiście zainteresowana potwierdzeniem (sanowaniem) procedury nominacyjnej na urząd sędziego, w której uczestniczyła, poprzez podważanie lub pomijanie przez sąd, w składzie którego zasiada, mimo nieprzyznania w tym zakresie odpowiednich kompetencji sądom krajowym, skuteczności orzeczeń sądu konstytucyjnego, który stwierdził nieprawidłowość procedury nominacyjnej lub składu organu uczestniczącego w wyborze tej osoby na urząd sędziego, a także rozstrzygnięcie a *contrario* braku niezależności sądu w składzie z udziałem innego sędziego wyłącznie z tego powodu, że został on powołany w procedurze z udziałem kolegiального organu konstytucyjnego uczestniczącego w procedurze nominacyjnej na urząd sędziego, w skład którego zgodnie z prawem państwa członkowskiego Unii wchodzi członkowie wybrani w sposób zapewniający temu organowi konieczną legitymację demokratyczną zgodnie z zasadą państwa demokratycznego;

e) orzeka w sposób sprzeczny z mającym moc powszechnie obowiązującą na mocy przepisów prawa krajowego rozstrzygnięciem innego organu konstytucyjnego, a także innych sądów krajowych, o skuteczności wcześniej wydanego z jej udziałem aktu orzeczniczego, ustalającego oceny oraz kryteria braku niezależności sądu, o którym mowa w pkt I lit. A d), co

należy ocenić jako naruszające w sposób oczywisty zasadę *nemo iudex in causa sua*,

f) orzeka o skuteczności aktu orzeczniczego wydanego z jej udziałem, ustalającego oceny oraz kryteria braku niezależności sądu, o którym mowa w pkt I lit. A d), pomimo oczywistego naruszenia przez taki akt orzeczniczy prawa Unii, różnicując w czasie bez podstawy prawnej skuteczność prawa Unii wskutek wykładni dokonanej przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej;

g) orzeka o skuteczności aktu orzeczniczego wydanego z jej udziałem, ustalającego oceny oraz kryteria braku niezależności sądu, o którym mowa w pkt I lit. A d), pomimo nieskuteczności tego aktu orzeczniczego z uwagi na wydanie go z udziałem osoby, która w oczywisty sposób nie spełniała w chwili wyboru na urząd sędziego wymaganych wymogów przewidzianych w prawie państwa członkowskiego Unii, co skutkuje koniecznością uznania tego aktu orzeczniczego, zgodnie ze stanowiskiem orzecznictwa krajowego, za nieistniejący (niebędący tym samym wiążącym aktem orzecznicznym)?;

3) sąd może przesądzać o braku niezawisłości i bezstronności sędziego lub braku niezależności sądu ostatniej instancji państwa członkowskiego Unii wyłącznie z powodu udziału w procedurze nominacyjnej na urząd sędziego mającego legitymację demokratyczną konieczną zgodnie z zasadą państwa demokratycznego organu wybierającego kandydatów na urząd sędziego, bez konieczności wykazania innych okoliczności, w tym w okresie po powołaniu na urząd sędziego, w szczególności, gdy władzę ustawodawczą lub wykonawczą sprawują ugrupowania i ich przedstawiciele, niereprezentujący organów władzy ustawodawczej lub wykonawczej w chwili powołania na urząd sędziego, co skutkuje oczywistym brakiem zależności tego

sędziego oraz sądu, w którego składzie zasiada, od tych organów?;

4) czy dopuszczalna jest ocena braku niezależności sądu obejmująca okoliczność, iż kandydat na urząd sędziego został wybrany w procedurze nominacyjnej, o której mowa w pkt 3, jeżeli w wyborze brali aktywny udział zgodnie z przepisami prawa państwa członkowskiego Unii wchodzący w skład organu członkowie władzy ustawodawczej oraz władzy wykonawczej, jeżeli każdorazowo większością głosów w organie kolegialnym wybierającym kandydatów na urząd sędziego dysponują sędziowie wybrani w sposób zapewniający temu organowi konieczną na podstawie prawa państwa członkowskiego Unii legitymacją demokratyczną?;

B. W razie pozytywnej odpowiedzi na pytania z punktu I lit. A pkt 2 – czy art. 19 ust. 1 akapit 2 Traktatu o Unii Europejskiej, interpretowany w świetle art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej należy rozumieć w ten sposób, że sąd ostatniej instancji państwa członkowskiego Unii (Sąd Najwyższy) ma obowiązek ukształtować skład (w niniejszej sprawie w ramach tzw. testu bezstronności i niezawisłości) bez udziału takiej osoby i rozpoznać czynność procesową strony bez udziału takiej osoby (lub osób), a zatem w innym składzie przewidzianym prawem państwa członkowskiego Unii?;

II. Na podstawie art. 45 ust. 1, 178 ust. 1, 180 ust. 1 oraz 183 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zw. z art. 267 akapit 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w zw. z art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 47 ust. 1 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej pomija od dnia 10 października 2024 r. wszelką praktykę legislacyjną, administracyjną lub sądową w zakresie, w jakim uwzględnienie tej praktyki mogłoby stać na przeszkodzie osiągnięciu celu polegającego na podjęciu w sprawie o sygnaturze akt III CBO 2/24 przez Sąd Najwyższy w

składzie wydającym niniejsze postanowienie koniecznych czynności dla zapewnienia skuteczności prawa Unii wskutek wykładni dokonanej przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, a także, o ile będzie to zasadne, w odpowiedzi na pytania prejudycjalne zawarte w postanowieniach Sądu Najwyższego w sprawach o sygnaturach akt III CB 65/24, I NB 4/23 oraz I ZB 66/22,

III. Na podstawie art. 177 § 1 pkt 3¹ (*per analogiam*) k.p.c. w zw. z art. 29 § 24 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j.: Dz. U. z 2023 r., poz. 1093), zawiesza z urzędu postępowanie w sprawie do czasu rozpoznania przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej pytań prejudycjalnych Sądu Najwyższego w niniejszej sprawie oraz w sprawach o sygnaturach akt III CB 65/24, I NB 4/23 oraz I ZB 66/22.

r.g.

[ms]